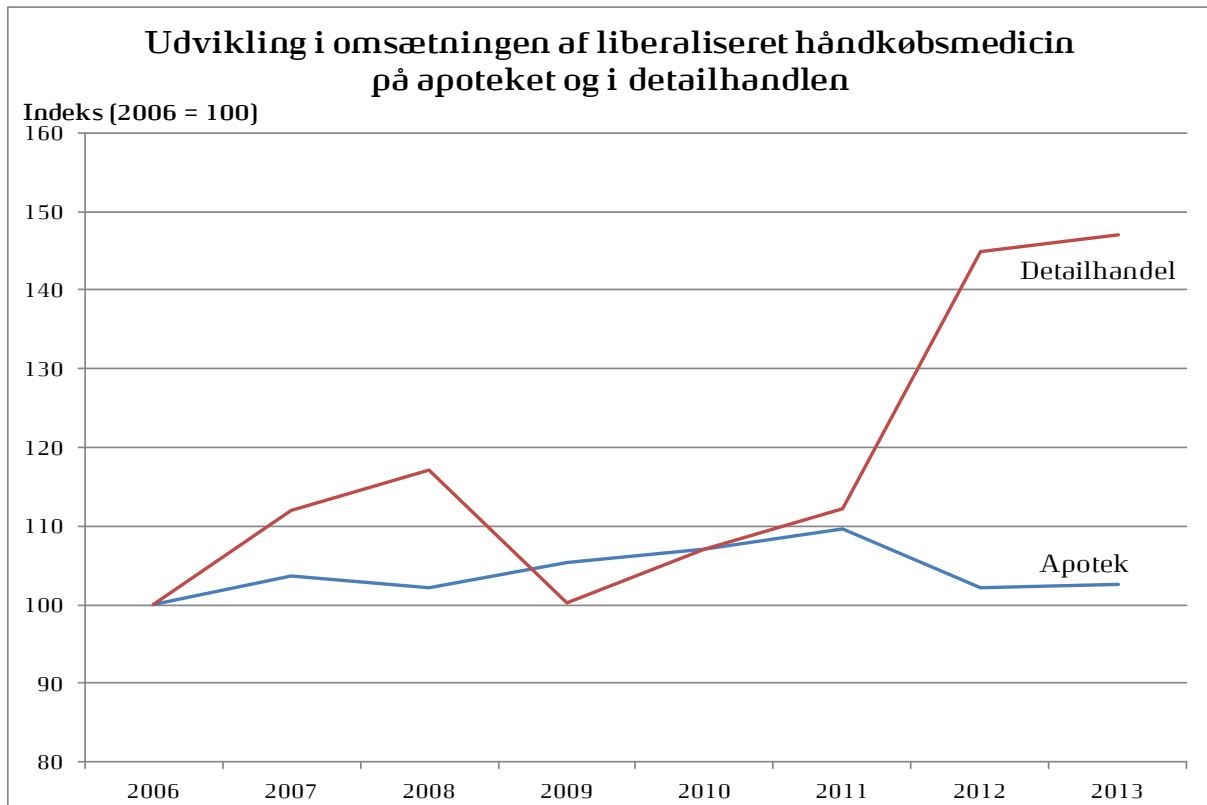

Detailhandlen "vækster" på få storsælgende lægemidler

Butikker i detailhandlen solgte i 2013 for 132 millioner kroner mere medicin end i 2006. Det er en vækst på 47 procent. I samme periode er apotekernes salg af liberaliseret håndkøbsmedicin kun steget med 2,5 procent. Detailhandlen sælger dermed over en tredjedel af den håndkøbsmedicin, der i 2001 blev liberaliseret til salg uden for apotek. Detailhandlens salg er dog koncentreret på ganske få storsælgende lægemidler. Ud af de omkring 540 forskellige lægemiddelpakninger, som detailhandlen må sælge, står fire lægemiddelgrupper for 89 procent af omsætningen. Nikotintyggegummi mv. står alene for over halvdelen af detailhandlens omsætning. Svage smertestillende lægemidler står for 15 procent. Næsespray mod forkølelse står for 13 procent af omsætningen og halsmidler for 7 procent. Men størstedelen af de liberaliserede lægemidler føres reelt ikke i detailhandlen. Det er således kun få lægemidler, som forbrugerne reelt har fået bedre tilgængelighed til via detailhandlen.

Kilde: Statens Seruminstitut: [Salg af liberaliserede lægemidler 2006-2013](#)

Detailhandlens salg af håndkøbslægemidler stiger betydeligt

I 2001 blev en række håndkøbslægemidler liberaliseret, så de også må sælges i detailhandlen uden rådgivning. Formålet var at lette forbrugernes adgang til håndkøbsmedicin. Detailhandlen har haft en stadigt stigende omsætning af håndkøbslægemidler siden liberaliseringen. Siden 2006 er detailhandlens omsætning af håndkøbslægemidler steget med 132 millioner kroner. Det svarer til en stigning på 47 procent, mens apotekernes omsætning af liberaliseret håndkøbsmedicin i samme periode blot er steget med 25 millioner kroner, svarende til 2,5 procent. Det viser Statens Seruminstituts seneste rapport: "Salg af liberaliserede lægemidler 2006-2013".

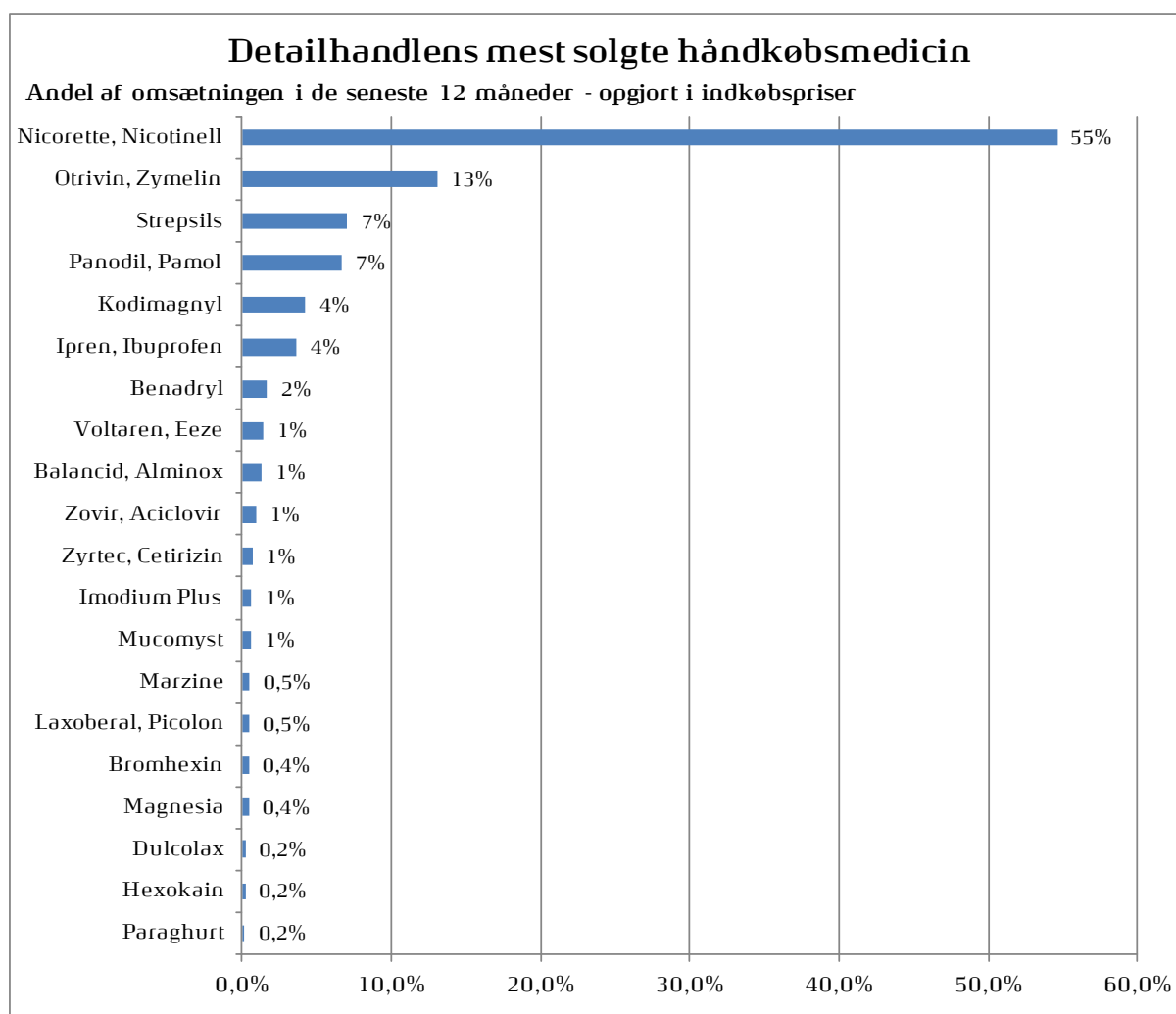
Øget tilgængelighed til ganske få produkter

Detailhandlens salg af lægemidler er koncentreret omkring ganske få lægemidler, hvorimod apotekernes salg af de liberaliserede lægemidler spænder bredt. Sundhedsstyrelsen har forpligtet detailhandlen til at føre et minimumssortiment på ni forskellige produkter, hvilket er en forsvindende lille del af de knap 540 liberaliserede håndkøbslægemidler, som er på markedet.

Til trods for denne forpligtelse er det meget få lægemiddelgrupper, som omsættes i detailhandlen. De fire mest omsatte lægemiddelgrupper har de seneste 12 måneder frem til oktober 2014 således stået for 89 procent af hele detailhandlens omsætning af håndkøbslægemidler opgjort i indkøbspriser.

Detailhandlens mest omsatte håndkøbslægemidler

Nikotinprodukter til rygeafvænning er langt det mest omsatte håndkøbslægemiddel i detailhandlen. Hele 55 procent af den samlede omsætning af lægemidler i detailhandlen kommer fra salget af nikotinerstatning. Tre svage smertestillende lægemidler står tilsammen for 15 procent af omsætningen. Næsespray mod forkølelse står for 13 procent og Strepsils til lindring af halsen for 7 procent af omsætningen. De resterende lægemiddelgrupper har hver en andel på 2 procent og derunder eller 11 procent tilsammen. Væksten i detailhandlens omsætning af håndkøbsmedicin siden 2006 kan henføres til netop disse fire mest sælgende lægemiddelgrupper.

Kilde: Dansk Lægemiddel Information (DLI) og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Nikotinprodukter til rygeafvænning

Sundhedsstyrelsen gennemfører hvert år en undersøgelse af danskernes rygevaner i samarbejde med Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse og Danmarks Lungeforening. Rygevanerundersøgelsen fra 2013 viser, at 17 procent af danskerne over 14 år ryger dagligt. Siden 2008 er 425.000 danskere stoppet med at ryge.

De personer, der ryger mindre – eller stopper helt med at ryge – bruger blandt andet nikotinerstatningsprodukter. De mest anvendte produkter er nikotintyggegummi og -plastre. Rygevanerundersøgelsen fra 2012 viser, at 59 procent af brugerne af nikotinerstatningsprodukter har brugt dem længere end de anbefalede maksimalt 6 måneder. Hele 13 procent angav at have brugt nikotinprodukter i mere end 5 år. Hver fjerde bruger svarede, at de er afhængige af nikotinprodukterne, og halvdelen ønsker at stoppe brugen.

Detailhandlen har i de seneste 12 måneder solgt to tredjedele af det samlede antal døgndoser nikotinerstatning, mens blot 34 procent blev solgt på apoteket. Der er i løbet af de seneste 12 måneder blevet solgt 19,9 millioner døgndoser nikotinprodukter til rygeafvænning. Når det tal omregnes til fuldtidsbrugere, svarer det til, at knap 55.000 personer har brugt nikotinprodukter i et helt år.

Næsespray mod forkølelse

Næsespray mod forkølelse er det næstmest sælgende lægemiddel i detailsektoren målt på omsætning. Måles der i stedet på antal døgndoser, er næsespray det mest solgte lægemiddel i detailhandlen, hvor der blev solgt knap 20 millioner døgndoser i løbet af de seneste 12 måneder. Det svarer til 3 millioner behandlinger på 10 dage, som er den anbefalede maksimale behandlingstid. Det markante salg af næsespray har fået flere øre-, næse- og halspecialister til at advare mod overdreven brug. Årsagen er, at der ved brug i mere end de anbefalede maksimalt 10 dage er risiko for at beskadige slimhinderne.¹

Svage smertestillende lægemidler – recept på store pakninger og svensk stop

Den 30. september 2013 blev en række svage smertestillende håndkøbslægemidler pålagt receptpligt, hvis de bliver solgt i store pakninger. Siden da har man i håndkøb kun kunnet købe små pakninger med svage smertestillende medicin. Målet med receptpligten var at forebygge forgiftninger ved at mindske mængden af svage smertestillende tabletter i de danske medicinske. Efter receptpligtens ikrafttræden er det samlede forbrug faldet. Men detailhandlens salg af svage smertestillende lægemidler i små pakninger er vokset markant. Omvendt har den svenske lægemiddelstyrelse, Läkemedelsverket, af hensyn til patientsikkerheden foreslået, at paracetamol kun bør kunne sælges på apoteker.²

Fakta om liberaliseret håndkøbsmedicin

Omkring 8 procent af lægemidlerne på det danske marked er håndkøbsmedicin, som Sundhedsstyrelsen har bestemt kan købes uden recept. I oktober 2001 blev en række af håndkøbslægemidlerne liberaliseret, så de også må sælges i detailhandlen. Formålet var at lette forbrugernes adgang til håndkøbsmedicin. I realiteten sælger detailhandlen dog meget få forskellige lægemidler, og det er således kun få lægemidler, som forbrugerne egentlig har fået lettet adgangen til.

To tredjedele af den omsatte håndkøbsmedicin er liberaliseret og må dermed også sælges i detailhandlen. Den sidste tredjedel af den omsatte håndkøbsmedicin er apoteksforbeholdt og må dermed kun udleveres på apoteket. Til forskel fra på apotekerne er der ikke ansat lægemiddelfagligt personale i detailhandlen, og forbrugerne har derfor ikke mulighed for at få rådgivning om brugen af de lægemidler, de køber i detailhandlen.

¹ <http://politiken.dk/forbrugogliv/sundhedogmotion/sygdom/ECE1577683/eksperter-advarer-naesespray-skaber-afhaengighed/> og <http://www.bt.dk/sygdomme/ekspert-naesespray-boer-kun-faas-paa-recept>

² <http://www.dagensapotek.se/politik--samhalle/stopp-for-paracetamoltabletter-i-butiker/>